

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 029320 22 Увп
Бањалука, 24.1.2024. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Страхине Турковића, предсједника вијећа, Татјане Ступар и Едине Чупељић, чланова вијећа, уз учешће Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби В.К. и И.К., оба из С., Б., те Д.Ђ. из З., Република Србија (у даљем тексту: тужиоци), заступани по пуномоћнику Д.Т., адвокату из Б., против рјешења број ... од 19.03.2021. године, тужене Управе..., у предмету расправљања узурпације, одлучујући о захтјеву тужилаца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 029320 21 У од 3.2.2022. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 24.1.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 029320 21 У од 3.2.2022. године се преиначава на начин да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Обавезује се тужена да тужиоцима надокнади трошкове спора у износу од 1755,00 КМ у року од 30 дана од дана пријема ове пресуде, под пријетњом принудног извршења.

Образложење

Побијаном пресудом ставом 1 изреке одбијена је тужба поднесена против уводно означеног оспореног акта, којим је одбијена жалба тужилаца изјављена против рјешења Подручне јединице Б. број: ... од 16.07.2020. године. Тим првостепеним рјешењем тачком 1 диспозитива узурпантима И.(М.) К., В.(М.) К. и Д. (М.) Ђ. (тужиоци) признато је право својине на земљишту означеном као к.ч. бр. 1/10 (н.п. 6) површине 5620 м², к.ч. бр. 1/177 (н.п. 10) површине 324 м² и к.ч. бр. 1/178 (н.п. 11) површине 564 м², уписане у зк. ул. бр. 114 к.о. Л. као општенародна имовина, ерар са 1/1 дијела, а што се по новом премјеру односи на парцеле означене као к.ч. бр. 6 површине 5560 м², к.ч. бр. 10 површине 324 м² и к.ч. бр. 11 површине 564 м², уписане у посједовни лист број 164 к.о. С., као посјед тужилаца са одређеним идеалним дијеловима. Тачком 2 диспозитива ријешено је да се тужиоцима као узурпантима не признаје право својине на земљишту означеном као к.ч. бр. 1/55 (н.п. 3) површине 9933 м², уписана у зк. ул. бр. 82 к.о. Л. као општенародна имовина, друштвена својина – земљишни фонд, а што се по новом премјеру односи на парцелу означену као к.ч. бр. 3 површине 9933 м², уписана у посједовни лист број 164 к.о. С. као посјед тужилаца са одређеним идеалним дијеловима и на земљишту означеном као к.ч. бр. 23/2 (н.п. 49) површине 579 м² и к.ч. бр. 23/4 (н.п. 51) површине 10433 м², уписане у зк. ул. бр. 81 к.о. С. као општенародна имовина, а што се по новом премјеру односи на парцелу означену као к.ч. бр. 49, површине 579 м² и к.ч. бр. 51, површине 10443 м², уписане у посједовни лист број 164 к.о. С. као посјед тужилаца са истим одређеним идеалним дијеловима. Тачком 3 диспозитива одређено је да ће након правоснажности овог рјешења Подручна јединица Б., надлежна евиденција, извршити промјену стања тако што ће земљиште из тачке 1 уписати као својину тужилаца са одређеним идеалним дијеловима. Тачком 4 диспозитива рјешења

констатовано је да су узурпанти дужни напустити узурпирано земљиште из тачке 2 диспозитива рјешења, у року од шест мјесеци од дана правоснажности рјешења, а тачком 5 диспозитива да су дужни да на име трошкова поступка уплате износ од 114,00 КМ на одговарајући жиро рачун, а након правоснажности овог рјешења. Ставом 2 изреке пресуде одбијен је захтјев тужилаца за накнаду трошкова управног спора у износу од 877,50 КМ.

Одбијање тужбе суд је образложио позивом на одредбу члана 1, 2 став 1 и 5 став 1 Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама („Сл. гласник Републике Српске“, број: 8/20), наводећи да је идентификацијом земљишта које је обухваћено тачком 2 диспозитива првостепеног рјешења, а које је било предмет побијања жалбом од стране тужилаца, произлази да у односу на наведено земљиште нису испуњени услови прописани одредбом члана 1 Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама. Ово из разлога што предметно земљиште није било државна својина прије, односно до 6. априла 1941. године, већ је било власништво физичког лица, а друштвена својина је постало тек 1963. године, односно 1966. године, како је то правилно закључио првостепени орган, а тужена прихватила. Суд је нашао неоснованим наводе тужбе да су тужиоци одржајем и због обрађивања земљишта у периоду дужем од 150 година стекли право својине на истом. Ово јер се у конкретном случају ради о расправљању узурпације по основу одредаба Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама, којим се прописују услови поступка за расправљање имовинско-правних односа насталих узупрацијом земљишта које је до 6. априла 1941. године било државна својина (бивши ераp) у својини носилаца својине јавног права и на добровољачким компентенцијама, а у конкретном случају предметно земљиште је тек 1963. године постало државна својина, односно 1966. године, а до тада је било у власништву физичких лица. Да ли су тужиоци на наведеном земљишту до његовог преласка у државну својину стекли право својине одржајем, то може бити предмет другог поступка и пред редовним судом, а о истом се не може расправљати по одредбама Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама. Такође, да из претходних разлога за одлуку у предметној управној ствари није релевантно ни рјешење Републичког секретаријата за финансије, којим је поништено првостепено рјешење којим је наређено М.К. да напусти узурпирано земљиште. На претходни закључак упућује и чињеница да је у образложењу овог рјешења наведено да се не ради о узурпацији, јер је земљиште постало друштвена својина тек 1966. године, па да је требало донијети закључак о извршењу рјешења од 28.10.1966. године и извршити изузимање тог земљишта од ранијих власника и предају у посјед новом кориснику. Дакле и овим рјешењем је потврђено да се не ради о узупрацији земљишта које је обухваћено тачком 2 диспозитива првостепеног рјешења. Суд је утврдио је и да не стоје наводи тужбе да је оспореним актом повријеђена одредба члана 1 Протокола I уз Европску конвенцију о људским правима. То, јер се у конкретном случају расправљало о имовинско-правним односима насталим узурпацијом, гдје је у току поступка утврђено да се не ради о узупрацији, па је захтјев тужилаца одбијен у односу на земљиште обухваћено тачком 2 диспозитива првостепеног рјешења, што не значи да исти немају право да пред редовним судом покрену поступак ради утврђивања права својине на овом земљишту по основу одржаја.

Благовремено поднесеним захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев), тужиоци побијају законитост исте због повреде одредаба члана 6 и 8 Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“, број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП), те повреде Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама, Закона о пољопривредном земљишном фонду и додјеливању земљишта пољопривредним организацијама („Службени лист СФРЈ“ број 22/53 и 10/65) и Закона о аграрној реформи и колонизацији („Службени лист НР

БиХ“ број 2/46, 18/46 20/47, 29/47, 37/49, 14/51 и 41/67). У захтјеву наводе да је суд потврдио оспорени акт који је сам себи контрадикторан, јер је тачком 1 диспозитива првостепеног рјешења признато им право својине, а тачком 2 није иако је правни основ за све парцеле једнак и то Закон о аграрној реформи и колонизацији. Сматра да је тужена морала на једнак начин одлучити у односу на све парцеле. Посебно указују да су све предметне парцеле у њиховом посједу већ 150 година, да су њихови преци исте обрађивали и на њима саградили куће, због чега није јасна подјела између тих парцела. Наводе да суд одлуку заснива на томе да је земљиште из тачке 2 диспозитива било у власништву физичког лица прије 6.4.1941. године, а државна својина постало тек 1963. године, при чему је занемарио стварно чињенично стање да су у њиховом посједу 150 година. Даље, наводе да нема дејства било каква промјена у књигама која није одржана на терену. Тврде да су од насељења породице К. користили исте парцеле, а доказ да су се понашали као власници јесте и жалба коју је изјавио М.К. (њихов предник) и по којој је донесено рјешење Републичког секретаријата за финансије, бр. ... од 28.1.1984. године, којим је поништено првостепено рјешење којим је наређено М.К. да напусти узурпирано земљиште, из чега се види да је и тада имао својство узурпанта. Цитирају члан 2 став 1 Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама, па како су тужиоци и њихови предници савјесни држаоци и власници предметних непокретности више од 150 година, током којих су их обрађивали, понашали се као добри домаћини, уредно плаћали порез, то сматрају да су на истим стекли право својине. Такође, сматрају да је поступањем тужене повријеђена одреба члана 1 Протокола I уз Европску конвенцију о људским правима и основним слободама. Додају, да су право својине стекли на предметним парцелама у складу са одредбом члана 58 став 2 Закона о стварним правима („Сл. гласник Републике Српске“, број 124/08 – 107/19). Предлажу да се захтјев уважи, побијана пресуда укине и предмет врати на поновни поступак, уз накнаду трошкова састава захтјева.

Тужена у одговору на захтјев остаје код навода датих у образложењу оспореног акта.

Република Српска, заинтересовано лице, заступана по Правобранилаштву Републике Српске, није доставила одговор на захтјев.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев, побијану пресуду, те остале прилоге у списима предмета, сходно одредби члана 39 Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11 - у даљем тексту: ЗУС), одлучено је као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списа произлази да је предметни управни поступак узурпације земљишта произашао из поступка излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивање права на непокретностима, у којем је утврђено да су парцеле означене као к.ч. бр. 3, 6, 10, 11, 49 и 51 узурпиране, јер је идентификацијом истих утврђено да су по старом премјеру у земљишним књигама уписане као општенародна имовина. У поступку расправљања узурпације, а након извршеног увиђаја на лицу мјеста и извршене идентификације предметног земљишта од стране вјештака геодетске струке, у погледу земљишта обухваћеног тачком 2 диспозитива првостепеног рјешења које са оспореним актом чини правно јединство, утврђено је да се ради о к.ч. бр. 1/55 (н.п. 3) уписана у з.к. ул. бр. 82 к.о. Л. као општенародна имовина, на основу правоснажног рјешења СО Б. од 28.10.1996. године, број .../2-66 – друштвена својина – земљишни фонд, а да су к.ч. бр. 23/2 (н.п. 49) и к.ч. бр. 23/4 (н.п. 51), које су настале цијепањем парцеле к.ч. бр. 23 на којој је у пописном листу био означен М.К., а која је првобитно била уписана у з.к. ул. бр. 7 к.о. С. као својина С.Ч., уписане у з.к. ул. бр. 81 к.о. С. као општенародна имовина,

на основу изјаве састављене на записник дана 4.6.1963. године у Одјељењу за финансије НОО Б., а по приједлогу НОО Б. бр. ... од 4.3.1963. године. Првостепеним рјешењем, тачком 2 диспозитива, тужиоцима као узурпацијом није признато право својине на предметном земљишту. Оспореним актом је одбијена жалба тужилаца (изјављена против тачке 2 диспозитива), а побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт.

Побијана пресуда није правилна.

Одредбом члана 1 Закона о узурпацијама и добровољачким компетенцијама прописано је да се овим законом прописују услови и поступак за расправљање имовинскоправних односа насталих узурпацијом земљишта које је до 06.04.1941. године било државна својина (бивши ерар) у својини носилаца својине јавног права и на добровољачким компетенцијама. Сходно члану 2 став 1 наведеног закона, узурпацијом у смислу овог закона сматра се свако самовласно заузимање, односно бесправно држање пољопривредног или шумског земљишта у својини носилаца својине јавног права. Према ставу 3 истог члана и закона, неће се сматрати узурпацијом заузимање пољопривредног или шумског земљишта прије 31. децембра 1955. године, које је јавно добро, као и заузимање земљишта у својини носилаца својине јавног права, ако су носиоци својине јавног права то право стекли по аграрним прописима послје другог свјетског рата од физичких и тадашњих приватно-правних лица, осим права стечених у складу са чланом 7 тачка а) Закона о аграрној реформи и колонизацији („Сл. лист НР БиХ“, бр. 2/46, 18/46, 20/47, 29/47, 37/49, 14/51 и 41/67).

У конкретном случају парцела означена као к.ч. бр. 1/55 (н.п. 3) уписана је у з.к. ул. бр. 82 к.о. Л. као општенародна имовина, на основу правоснажног рјешења СО Б. од 28.10.1996. године, број .../2-66 – друштвена својина – земљишни фонд, на којој је предник тужилаца М.К. био уписан у пописном катастру 1955. године, а од којег су тужиоци наслиједили то земљиште по рјешењу о насљеђивању и уписани као посједници истог у пл. бр. 164 к.о. С., па како то земљиште нису напуштали, већ су исто и даље држали без обзира на поменуто рјешење СО Б., те како се исто налази у пољопривредном комплексу, то произлази неправилним закључак суда и управних органа да у односу на наведено земљиште нису испуњени услови да се тужиоцима призна право својине на том земљишту.

У погледу парцела означених као к.ч. бр. 23/2 (н.п. 49) и к.ч. бр. 23/4 (н.п. 51) произлази да су исте настале цијепањем парцеле к.ч. бр. 23 која је првобитно била уписана у з.к. ул. бр. 7 к.о. С. као својина С.Ч., а на којој је предник тужилаца М. К. такође био уписан у пописном катастру 1955. године. Сходно наведеном, а како су тужиоци предметне парцеле наслиједили по рјешењу о насљеђивању и уписали се као посједници у наведеном посједовном листу, те и даље били у посједу истих, што указује на чињеницу да их нису ни напуштали, то је евидентно да су и даље задржали фактичку власт на истим.

У вези с тим, овај суд указује да је пресудом Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 027041 20 У од 20.5.2021. године, која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске број 11 0 У 027041 21 Увп од 6.4.2023. године, одбијена тужба против рјешења тужене од 16.4.2020. године, којим је поништено рјешење Комисије за излагање на јавни увид података о непокретностима у утврђивање права на непокретностима од 24.2.2020. године и предмет враћен на понови поступак и одлучивање, којим рјешењем су предметне некретности уписане у привременом листу непокретности бр. 332 к.о. С. у

корист Републике Српске, а из којег поступка је и произашао предметни управни поступак.

Имајући у виду изнесено, а полазећи од тога да се право својине на предменим парцелама (к.ч. бр. 23/2 и к.ч. бр. 23/4 које по н.п. одговарају к.ч. бр. 49 и к.ч. бр. 51) не може ријешити у поступку по Закону о узурпацијама и добровољачким компетенцијама, то ће тужена наложити да се изврши ванредни надзор поступања првостепеног органа у поступку излагања тих парцела, те примјеном одредбе члана 140 Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 6/12, 110/16 и 62/18) отклонити наведене незаконитости у поступку излагања и уписа носиоца права својине, а с обзиром да је поништено рјешење Комисије за излагање од 24.2.2020. године, којим су предметне некретнине уписане у корист Републике Српске.

Из наведених разлога, по оцјени овог суда, у побијаној пресуди остварени су разлози предвиђени одредбама члана 35 став 2 ЗУС, па се захтјев тужитељице за њено ванредно преиспитивање уважава, на основу одредаба члана 40 став 1 и 2 тог закона, побијана пресуда преиначава тако да се тужба уважава и оспорени акт поништава, јер су остварени разлози из одредаба члана 10 тачке 2 и 4 ЗУС.

Тужиоци су поставили захтјев за накнаду трошкова управног спора у износу од 877,50 КМ, а који се односе на састав тужбе са паушалом и ПДВ који износ је и досуђен јер је у сагласности са Тарифом о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Сл. гласник Републике Српске“, број 68/05 – у даљем тексту: Тарифа). Према Тарифном броју 3 за састав тужбе у управном спору награда износи 300 бодова па како је, у смислу члана 14 став 2 Тарифе, вриједност бода 2,00 КМ онда награда адвоката за састав тужбе износи 600,00 КМ плус паушал од 25% у смислу члана 12 Тарифе што износи 150,00 КМ, те ПДВ у износу од 127,50 КМ или укупно 877,50 КМ. Такође, тужиоци су поставили и захтјев за накнаду трошкова састава захтјева у износу од 877,50 КМ. Према Тарифном броју 3 за састављање правног лијека у непроцјењивим стварима у управном спору, висина награде износи у висини награде из става 1 тог тарифног броја (300 бодова) увећана за 50% и иста износи 450 бодова за састав захтјева, па како је у трошковнику иста одређена за састав поднеска 300 бодова, те паушална накнада од 25%, што износи 150,00 КМ, што укупно по основу састава захтјева износи 750,00 КМ и ПДВ у износу од 127,50 КМ, то се тужиоцима досуђује наведени износ у оквиру постављеног захтјева на име састава захтјева по адвокату, што износи 877,50 КМ, тако да је тужиоцима досуђен укупан износ трошкова од 1755,00 КМ, јер је исти у складу са Тарифом.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Страхиња Ђурковић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић